

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Simeon Rusu

Redacția: Piața Regele Ferdinand 12
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 1, 10 și 20 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru instituții și autorități anual . . . 200 Lei
anul întreg . . . 100 Lei
Pentru particulari { jumătate de an . . . 60 Lei
trei luni . . . 30 Lei

Război sau pace?

În zilele din urmă, cele douăzeci și șapte de State ale Europei, au intrat într-o fază de griji, similară celei din vara anului 1914. Nouri prevestitori de infernale furtuni sângeroase, își întind cenușia umbră pe deasupra capetelor încercatelor popoare ale Europei. Italia este condusă astăzi de omul, care a tremurat ani în șir în pâlniile săpațe de abuze. Se pare că a uitat mirosul sângelui și a intestinelor de om acățate în crengi de arbori. Ambițiile fără limită, îl împing spre a imita pe Alexandru Macedon, Hanibal sau Napoleon Bonaparte. Pactul Kellog este uitat. Insuși un ministru a lui B. Mossolini a declarat, că Italia vrea pace, de aceea se pregătește de război. Creditul de 7 miliarde votat pentru înarmări tot pace prevestește? Franța, la fel, se pregătește și îndârjește, încât nu-i exclus ca cel mai târziu peste un an, doi, fumul de praf de pușcă să se ridice pe deasupra Alpilor.

Germania, după evacuarea Renaniei, trebuia să se arate mai pașnică, dar din contră curentul naționalist ia proporții. Partidul național-socialist — partidul rasist al războiului și revizuirii tratatelor — numără tot mai mulți adepți. Presa mondială dă ca sigură alianța germano-rusă, care n'are altceva de scop, decât năsbunarea, cea mare.

Dar clocoțul se apropie și de noi. Ungaria se gândește serios la reîntronizarea habsburgilor în persoana arhiducelui Otto. Or aceasta, după cum s'a exprimat dl. Mironescu, ministru nostru de Externe — însemnează provocare directă a României la război. Și atunci, vom rămânea cu mâinile în șold?

În timp ce paserea morții coboșește din toate părțile, d. Briand predică cu asiduitate marea înfrățire a tuturor Statelor europene. Dar cine l-a luat în serios până acum? Planul lui Briand e ca o bombă de care toți se feresc. Nici un stat european, nici chiar Suedia, care are mai puține gânduri de război, n'a dat un răspuns satisfăcător acestui plan. Ce se mai zici atunci de Rusia, Ungaria, Germania, Italia, etc.?

Fapt e, că suntem la o răspântie. Acestea le-a văzut clar bunul nostru Rege și de aceea s'a reîntors acasă. În aceste zile, ar trebui ca patimile politice să dispară din cugetele noastre și în jurul Tronului strânși uniți să muncim pentru progresele interne, cari singure sunt garanța izbândei în afară.

Aplicând principiul vechilor latini: „si vis pacem para bellum”, vom putea să se menținem integritatea teritorială și pacea perpetuă.

S. Rusu

Frați Români,

Organizația partidului național-țărănesc din Reghin și jur, a convocat o mare adunare politică la Reghin, pe ziua de 11 August c. în sala mare a hotelului orașenesc. Ședința adunării se deschide la orele 10.

Toți aceia, cari mărturisesc acelaș crez politic și cari au stat neclintiti în jurul steagului nostru ani în șir și au luptat, — luptă sfântă, — pentru triumful legalității, cinstei și omeniei, — sunt rugați a veni în număr cât mai mare.

Va fi o adevărată sărbătoare, când trimișii noștri în Parlament, vor relata, ce-a făcut partidul național-țărănesc de când e la putere și ce au făcut ei, trimișii noștri, pentru regiunea care i-a ales.

SĂMĂNĂTORUL

Propaganda maghiară în America pentru revizuirea tratatelor de pace

Propaganda vecinilor noștri unguri în streinătate pentru revizuirea tratatelor de pace este bine cunoscută. Ea a pătruns și în America și pentru forma ei ciudată în care se face dăm mai jos un articol din „Tribuna Română” ce apare în Detroit, Mich.

„Pe aici prin Statele Unite circulă o ciudată carte poștală. În mijloc, harta Ungariei actuale, iar pe de margini, provinciile desmembrate ale răposatei monarhii austro-ungare, realipite — în virtutea unui destin istoric, comparabil cu forța gravitațiunii — țărilor înconjurătoare.

Între aceste provincii și „Patriamamă”, un spațiu alb, — de lățimea unui jumătăți de deget, — radia în majuscule îndoliate deviza, înduioșător

de puerilă, a descendenților lui Attila: Nem, nem, soha! . . .

Adică, pe românește: nu, nu, nici-odată!

Până aci, n'ar fi nimic. O simplă și naivă protestare împotriva unui tratat de pace ale cărui slove istoria le-a scris cu sângele a sute de mii de morți. Dar ingeniozitatea vecinilor noștri, nu s'a oprit aici (Mi se pare mie, ori tot un ungar a fost și acela care, plecând la război și vrând să-și prezerve inima, contra loviturilor dușmanilor, și-a bazonat cu aramă, fondul pantalonilor?)

O roțiță, dințată, de carton, ce excede marginile cărții poștale, te invită s'a rotești. Și minune! Pe măsură ce-o rotești, provinciile „desmembrate” se apropie de vitraja lor patrie-mamă până

când, în cele din urmă, i se realipesc cu o precizie ce atinge perfecțiunea. Și, în momentul acela, fatidicul, „nem, nem, soha” a dispărut sub harta provinciilor cu pricina, ca fantoma unei victime, înșfârșit, răsbunată . . .

Ei, vezi, aici nu mai sunt de acord cu nobilii noștri vecini. Ar fi prea simplu dacă gestul buricului unui deget — fie chiar al degetului unui maghiar pur? sânge — acționând o roțiță de carton, ar putea strămuta niște hotare cimentate cu atâta sânge.

Dar, oricum, jucăria aceasta, de copil, are tot dreptul să nădăduiască cele mai bune consecințe practice. Cine știe dacă vreun politician al vreunei țări din apus — amuzat de mecanismul lesne de mână, al acestui original mijloc de propagandă și doritor de a crea dificultăți guvernului patriei sale — nu va concepe la un moment dat, posibilitatea modificării tratatului dela Trianon . . .

FOIȚA

O, CUM SĂ-ȚI RĂSPĂTESC

Sorei mele Ileana

De mic, tu, m'ai purtat în brațe,
m'ai legănat și mi-ai cântat.
O, cum să-ți răsplătesc acum
iubirea n'car' m'ai înfășat!

Tu mi-ai fost ingerul de pază
și prietenul meu cel mai drag;
de-am plâns, tu, mi-ai pus flori în poală
și mi-ai spus basme stând pe prag.

De mâni mă plimbai prin grădină
și cuib de păsări mi-arătai . . .
Cireșe coapte n'pălărie,
te văd, par'că, cum îmi strângeai.

Și mă făceai să fug, să prind
din garduri „Ochiul bouului”.
De mă'njăpam și vream să plâng,
tu-mi cântai: „Doina lăncului”.

În sărbători, când la altare
ți cheamă toaca pe cei buni,
tu îmi dădeai cămașă albă
și mă duceai la rugăciuni.

În seri mă țineai pe genunchi
s'adorm în cânt de filomele,
în pragul casei celei vechi . . .
izvorul vieții mele grele . . .

O, casa-aceia rea cu paie
cu trei ferești și valtră joasă,
în care n'tai am simțit raza
vieții mele viforoasă;

și n'care-am învățat să umblu
pe lângă stâlpu-i din mijloc,
o daltă crudă-a doborât-o
când abea știam să mă joc . . .

Și, dacă-am plâns atunci, tu soră,
m'ai mângăiat cu glasu-ți blând.
Dece nu poți și azi să mângăi
pe cel legănat oare când? . . .

Drumej sărac sunt azi și-ți port
icoana n'suflet pe-orice drum . . .
Iubirea'n car' m'ai înfășat
O, cum să-ți răsplătesc altcum? . . .

Cluj, 1926.

MIERLA

Frunză galbină zi moartă
pe salcâmul dela poartă
cântă mierlă'n fapt de seară
dureros din cale-afară.

Cânt de mierlă'n preajma porții
jalea mi-o și vântul nopții . . .

Frunză moartă și uscată,
anii-mi scumpi de altă dată
i-am văzut prin zori de ceață
prăbușiți sub stânci de ghieță . . .

Dece-mi cânti n'apus de soare,
c'al tău cânt, mierlă, mă doare!?

Fluturi pe lunci de-olivine
poate-or mai zimbi la mine,
dar parfum, flori de mușcată,
nu-ți da, celui de-altă dată . . .

Taci, mierlă, că-un suflet plânge,
visuri moarte'n zări de sânge . . .

Archiud, Nov. 1927.

MI-S DRAGI . . .

Mi-s dragi petalele de nufăr
și-azurul cerului în zori;
mi-e drag surăsu-ți de-auroră
și stropii roabei pe cicori . . .

Mi-s dragi câmpiile în floare
și cântul surd din mandoline;
mi-e drag parfumul de mușcată
și-a tale buze de rubine.

Mi-s dragi amurgurile'n purpur
și nopțile cu cerul orb,
mi-e drag sideful mânei albe
și părul tău, pană de corb . . .

Mi-s dragi poenile și fagii
și simfoniile pădurii
și zumzetul da-albini pe pajestii
și ochii tău ca negrul murii

Archiud, Nov. 1927.

